

Pacienti s LUTS v centru zájmu

aneb Co zaznělo na satelitním sympoziu farmaceutické společnosti Astellas Pharma s. r. o. v rámci 70. výroční konference ČUS v Brně a měli byste to vědět

Pod vedením pana **profesora Hanuše** se sešel tým přednášejících se zadáním zpracovat přehled posledních doporučení EAU a AUA Guidelines ohledně farmakoterapie pacientů s OAB – pan **profesor Krhut**, a mLUTS – pan **doktor Tolinger**. Dále byl přizván mezioborově klinický farmakolog, pan **doktor Hartinger**, aby nám představil pohled na tuto urologii nejčastěji podávanou medikací z poněkud jiného úhlu. Na závěr paní **doktorka Burešová** představila a diskutovala kazuistiky ilustrující možnosti cílené farmakoterapie šité na míru každému jednotlivému pacientovi. Za celý panel shrnul předsedající několik zásad, které bychom mohli zaštitit jedním slovem „**INDIVIDUALIZACE**“.

Komplexní pohled klinického farmakologa na léčbu OAB

K farmakologické léčbě OAB standardně užíváme preparáty ze dvou indikačních skupin – anticholinergika a betamimetika. Jejich účinek na lidský organismus však přesahuje toliko močové cesty a zejména u pacientů křehčích s četnou další medikací mohou vstupovat do interakcí či akcentovat své nežádoucí účinky. Pro bezpečné nasazení pacienta k léčbě je potřeba si uvědomit několik základních vlastností těchto preparátů a umět s nimi pracovat.

Mezi dostupná **antimuskarinika** na našem trhu patří oxybutynin, trospium, darifenacin, solifenacin, tolterodin a fesoterodin.

Podle afinity k jednotlivým M receptorům lze očekávat míru nežádoucích účinků na další orgánové systémy. U M1 receptorů dominuje efekt na centrální nervovou soustavu ve smyslu prohloubení kognitivního deficitu (zde se nejvíce projevuje oxybutinin a tolterodin, naopak trospium přes hematoencefalickou bariéru téměř neproniká), M2 receptory v kardiovaskulárním systému s tachykardií (trospium zvyšuje průměrnou tepovou frekvenci až o 9

úderů za minutu) a M3 receptory v GIT způsobují xerostomii a obstipaci. U zácpy nutno identifikovat i další možné původce (verapamil, opioidy, vápník, ale i primární poruchy GIT či dehydrataci). Za poruchu akomodace čočky a rozmazané vidění mohou receptory M2 a M3.

V již nasazené medikaci pacienta je vhodné cíleně pátrat po preparátech, které svým efektem projevy OAB zhoršují, nebo napodobují symptomatiku OAB, patří mezi ně diuretika, lithium a inhibitory acetylcholinesterázy, a pokud se je nahradit. Obzvláště v případech lithia se jako polakisurie může projevovat počínající nefrogenní diabetes insipidus a urolog tak může být první, kdo zachytí příznaky tohoto potenciálně nevratného nežádoucího účinku.

POZOR na celkovou anticholinergní nálož, kterou pacient nasbírá, i další skupiny farmak mají anticholinergní účinky:

- **bronchodilatancia (CHOPN):** ipratropium, tiotropium, aclidinium, glycopyrronium...
- **sedativní H1 antihistaminika:** bisulepin (Dithiaden), hydroxyzin (Atarax), promethazin (Prothazin)...
- **tricyklická a další antidepressiva:** imipramin, amitriptylin, ..., mirtazapin
- **sedativní antipsychotika:** chlorpromazin, levomepromazin, olanzapin, ...

Vyhnut se nežádoucí kumulaci hladin anticholinergik je nutno úpravou dávkování u pacientů s jaterní nedostatečností či při současném podávání inhibitorů CYP3A4. Při renální insuficienci s glomerulární filtrací pod 30 ml/min je potřeba redukovat všechny preparáty mimo oxybutinin a darifenacin.

Znát je potřeba i poločas eliminace jednotlivých preparátů, protože od něho odvisí frekvence a způsob racionálního dávkování. Od oxybutininu s okamžitým uvolňováním, který je třeba podávat ve 2–4 dávkách za den po

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Conflict of interest and financial disclosures:

None.

Consent for publication:

None.

Author's contributions:

None.

Cit. zkr: **Urol. praxi.** 2024;25(4):238-242
<https://doi.org/10.36290/uro.2024.080>
 Článek přijat redakcí: 5. 11. 2024

MUDr. Pavel Tolinger
 tolinger.pavel@seznam.cz